

ضيافت

تهيه و تدوين: اداره‌ی توليدات فرهنگي
برگرفته از كتاب رمضان با قرآن، حجت الاسلام و المسلمین قرائتی
گرافيك و صفحه آرایی: امین کوثری
ناشر: انتشارات آستان قدس رضوی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه

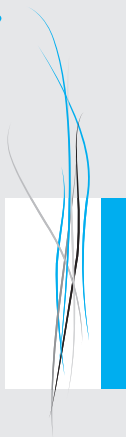
چاپ: مجتمع چاپ و نشر روزنامه قدس

نشانی: مشهد، حرم مطهر رضوی، صحن جامع رضوی، اداره‌ی توليدات فرهنگي

تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۰۲۵۶۷

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه	۵
ماه مهمانی خدا	۶
خطبه شعبانیه	۹
آثار و برکات روزه	۱۲
آداب و شرایط روزه‌داری	۱۴
افطاری	۱۶
تدبر در قرآن	۱۸
امتیازات قرآن	۲۲
امتیاز داستان‌های قرآن	۲۷
مسابقه ضیافت	۲۹

مقدمه

خداوند متعال را شاکریم که به ما توفیق درک دوباره ماه پر خیر و برکت رمضان را عنایت فرمود. بر ما منت نهاد و در این فرصت، درهای توبه و بازگشت را گشود تا نسیم روح بخش مغفرتش روح و جانمان را تازه کند؛ فرصتی که فقط ویژه روزه‌داران است. قرآن را در این ماه عزیز نازل فرمود و قرائت و تدبرش را در آن فضیلتی عظیم بخشید. رمضان را بهار قرآن قرارداد تا جوانه‌های ایمان، با نوای قدسی‌اش در دل‌هایمان جان بگیرد و از سرچشمه معرفت سیراب شود.

امید است که توفیق نصیبمان شود و از سفره اکرام خداوند در این ماه عزیز بهره‌مند شویم. آنچه پیش روی شما است، بخشی از کتاب رمضان با قرآن حضرت حجت الاسلام والمسلمین قرائتی درباره ماه رمضان است که تقدیم علاقه‌مندان می‌شود.

ماه مهمانی خدا

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ (بقره، ۱۸۵)

ماه رمضان، ماهی است که قرآن در آن نازل شده است. (و قرآن کتابی است که) هدایت‌گر مردم همراه با دلایل روشن هدایت و وسیله تشخیص حق از باطل است، پس هر کس از شما این ماه را دریابد، باید روزه بگیرد و آنکس که بیمار یا در سفر باشد، روزهای دیگری را به همان تعداد روزه بگیرد.

خداوند برای شما آسانی می‌خواهد و برای شما دشواری نمی‌خواهد (این قضای

روزه) برای آن است که شماره مقرر روزها را تکمیل کنید و خدا را بر اینکه شما را هدایت کرده، به بزرگی یاد کنید، باشد که شکر گزار گردید.

«رمضان» از ماده «رَمَضَ» به معنای سوزاندن است؛ البته سوزاندنی که دود و خاکستر به همراه نداشته باشد. علت نامگذاری این ماه از آن روست که در ماه رمضان، گناهان انسان سوزانده و نابود می شود.

ماه رمضان، ماه نزول قرآن و تنها ماهی است که نامش در قرآن آمده و شب قدر نیز در این ماه است. پیامبر اکرم ﷺ فرمودند: «تمام کتابهای آسمانی، در ماه رمضان نازل شده‌اند. ماه رمضان، بهترین ماه خدا است». آن حضرت در جمعه آخر ماه شعبان، خطبه مفصلی در عظمت ماه رمضان ایراد کرده‌اند که در بعضی از تفاسیر و کتب روایی آمده است. همچنین در صحیفه سجّادیه، امام سجّاد علیه السلام با داعیی به استقبال ماه رمضان رفته و در وداع آن ماه، مناجات جانسوزی دارند. در رمضان، مؤمنان با «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ» به مهمانی خداوند دعوت شده‌اند و این مهمانی ویژگی‌هایی دارد:

۱. میزبان، خداوند و مهمانان را شخصاً دعوت کرده است.
۲. وسیله پذیرایی، شب قدر، نزول قرآن، فرود آمدن فرشتگان، استجاب دعا، لطافت روح و دوری از دوزخ است.
۳. زمان پذیرایی، ماه رمضان است که به گفته‌ی روایات، اوّل آن رحمت، وسط آن مغفرت و آخر آن پاداش است.
۴. چگونگی پذیرایی شب قدر به گونه‌ای است که نیاز یک سال مهمانان تأمین می شود و زمین با نزول فرشتگان در شب قدر مزین می گردد.
۵. غذای این ماه، غذای روح است که برای رشد معنوی لازم است، نه غذای جسم. لطف غذای این مهمانی، آیات قرآن است که تلاوت یک آیه آن در

ماه رمضان، همچون تلاوت تمام قرآن در ماه‌های دیگر است. این مهمانی، هیچ‌گونه همخوانی و شباهتی با مهمانی‌های دنیوی ندارد؛ خداوند عالم و غنی و خالق و باقی و عزیز و جلیل، میزبان انسان‌های جاهل و فقیر و فانی و مخلوق و ذلیل و محتاج می‌شود.

در وسائل الشیعه برای اخلاق روزه‌دار در ضمن روایت مفصّلی می‌خوانیم: «روزه‌دار باید از دروغ، گناه، مجادله، حسادت، غیبت، مخالفت با حق، فحش و سرزنش و خشم، طعنه و ظلم و مردم‌آزاری، غفلت معاشرت با فاسدان، سخن‌چینی و حرام‌خواری، دوری کند و نسبت به نماز، صبر و صداقت داشته و به یاد قیامت توجه خاص داشته باشد.» شرط حضور در این مهمانی، فقط تحمّل گرسنگی نیست. در حدیث می‌خوانیم: «کسی که از اطاعت رهبران آسمانی سرباز زند و یا در مسائل شخصی و خانوادگی با همسرش بدرفتار و نامهربان باشد و یا از تأمین خواسته‌های مشروع او خودداری کند و یا پدر و مادرش از او ناراضی باشند، روزه او قبول نیست و شرایط این ضیافت را به جای نیاورده است.»

ارزش رمضان، به نزول قرآن است. ارزش انسان‌ها نیز می‌تواند به مقداری باشد که قرآن در آن‌ها نفوذ کرده باشد.

خطبه شعبانیه

از حضرت علی علیه السلام نقل شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله روز جمعه آخر ماه شعبان خطبه‌ای خواندند و پس از حمد و ثنای خداوند فرمودند:

ای مردم! ماه خدا با برکت و رحمت و آمرزش به شمارو کرده است، ماهی که بهترین ماه، روزهایش بهترین روزها و شب‌هایش بهترین شب‌ها و ساعاتش بهترین ساعات است. ماهی که در آن به مهمانی خدا دعوت شده‌اید. نفس‌های شما، ثواب تسبیح و خواب شما، عبادت است، اعمالتان در آن پذیرفته و دعایتان مستجاب است. خدا را خالصانه بخوانید که شمارا برای روزه و خواندن قرآن موفق بدارد. بدبخت کسی است از آمرزش و مغفرت خدا در این ماه محروم گردد.

با گرسنگی و تشنگی، گرسنگی و تشنگی روز قیامت را یاد کنید و بر فقرا و مساکین صدقه دهید و به بزرگان خود احترام گذارید و به خردسالان ترحم کنید و صلّه رحم کنید و زبان خود ننگه‌دارید و از مُحَرّمات، چشم‌پیوشید و گوش

ببندید. بر یتیمان مهر ورزید تا بر یتیمان شما مهر ورزند و از گناهانتان توبه کنید و در وقت نماز دست به دعا بردارید که بهترین ساعتی است که خداوند در آن نظر لطف به بندگان خود دارد و به دعا و مناجات آن‌ها پاسخ دهد و فریاد آن‌ها را لبیک گوید و درخواست و دعای آن‌ها را مستجاب کند.

ای مردم! شما در بند کردارتان هستید، با استغفار خود را رها سازید، بار سنگین گناهانتان را با سجده‌های طولانی سبک کنید و بدانید که خداوند متعال به عزت خود قسم خورده که نمازگزاران و ساجدان را عذاب نکند.

ای مردم! هر که در این ماه یک روزه‌دار را افطاری دهد، نزد خدا ثواب آزاد کردن بنده‌ای دارد و گناهان گذشته‌اش آمرزیده گردد. سؤال شد: یا رسول الله همه بر آن توانایی نداریم، فرمود: از خدا بپرهیزید گرچه با نصف خرما و به مقداری آب باشد.

هر که در این ماه خوش خلقی کند، جواز عبور از صراط او باشد در روزی که همه قدم‌ها بلغزد. هر که بر زیردستان آسان و سبک گیرد، خداوند حسابش را آسان گیرد و هر که از شرارت دست بردارد، خداوند خشم خود را از او باز دارد و هر که در آن یتیمی را گرمی دارد خدا او را گرمی دارد و هر که صله رحم کند با او به رحمت خود صله نماید و هر که قطع رحم کند رحمتش را از او ببرد. هر که نماز مستحبی بخواند خدا برات آزادی از آتش به او دهد و هر که واجبی ادا کند ثواب هفتاد واجب در ماه‌های دیگر را دارد و هر که بر من بسیار صلوات بفرستد خدا روزی که میزان‌ها سبک است میزانش را سنگین کند. هر که یک آیه از قرآن بخواند، ثواب ختم قرآن در ماه‌های دیگر را دارد.

ای مردم! در این ماه درهای بهشت گشوده است، از خدا بخواهید که به روی شما نبندد و درهای دوزخ بسته شده از او بخواهید که به روی شما نگشاید.

شیاطین در بند و زنجیرند از خدا بخواهید که دیگر آن‌ها را بر شما مسلط نکنند. امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمودند: من بر خاستم و عرض کردم؛ یا رسول الله کدام عمل در این ماه بهتر است؟ فرمودند: ای ابوالحسن بهترین عمل تقوا و ورع از محرّمات الهی است. سپس آن حضرت به گریه افتادند، عرض کردم یا رسول الله چرا گریه می‌کنید؟ فرمودند: ای علی! تو را می‌نگرم که در این ماه در حال نماز، شقی‌ترین افراد ضربتی بر فرقت زند و محاسنت را به خون سرت رنگین کند. امیرالمؤمنین فرمودند: آیا در آن صورت دین من سالم است؟ «أَفِي سَلَامَةٍ مِنْ دِينِي» فرمودند: آری. ای علی هر که تو را بکشد مرا کشته و هر که تو را به خشم آورد مرا به خشم آورده و هر که تو را دشنام دهد مرا دشنام داده است. زیرا تو جان منی، روح تو از روح من و وجودت از وجود من است.

البته باید مراقب باشیم تا با نحوه دعا و عبادت و سروصدا و بدخلقی با اطرافیان و خانواده و یا اسراف و تبذیر و بی‌عدالتی در میهمانی و افطاری‌ها، خدای نکرده نه تنها ثوابی را درک نکرده باشیم بلکه بار گناه خود را سنگین‌تر سازیم.

آثار و برکات روزه

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾
(بقره، ۱۸۳)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما مقرر گردید همان گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند مقرر شده بود باشد که پرهیزگار شوید.

تقوی، به معنای خویشتن‌داری از گناه است. بیشترین گناهان، از دو ریشه غضب و شهوت سرچشمه می‌گیرد. روزه این دو را مهار کرد می‌کند.

تقوی و خداترسی، در ظاهر و باطن، مهم‌ترین اثر روزه است.

روزه، یگانه عبادت مخفی است. نماز، حج، جهاد، زکات و خمس را مردم می‌بینند اما روزه دیدنی نیست. روزه، اراده انسان را تقویت می‌کند. کسی که یک ماه نان و آب و همسر خود را کنار گذاشت می‌تواند نسبت به مال و ناموس

دیگران خود را کنترل کند. روزه، باعث تقویت عاطفه است. کسی که یک ماه مزه‌ی گرسنگی را چشید درد آشنا می‌شود و رنج گرسنگان را احساس و درک می‌کند.

رسول خدا ﷺ فرمودند: روزه، نصف صبر است.

روزه‌ی مردمان عادّی، همان خودداری از نان و آب و همسر است اما در روزه خواص علاوه بر اجتناب از مُفطرات، اجتناب از گناهان نیز لازم است و روزه‌ی خاصّ الخاص علاوه بر اجتناب از مفطرات و پرهیز از گناهان، خالی بودن دل از غیر خداست. روزه، انسان را شبیه فرشتگان می‌کند فرشتگانی که از خوردن و آشامیدن و شهوت دورند.

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر کس ماه رمضان را برای خدا روزه بدارد تمام گناهانش بخشیده می‌شود. چنانکه در حدیث قدسی نیز آمده است که خداوند می‌فرماید: «الصَّوْمُ لِي وَ أَنَا أَجْزَى بِهِ» روزه برای من است و من آن را پاداش می‌دهم.

اهمیت روزه به قدری است که در روایات پاداش بسیاری از عبادات را همچون پاداش روزه دانسته‌اند. هر چند که روزه بر امت‌های پیشین نیز واجب بوده ولی روزه‌ی ماه رمضان، مخصوص انبیا بوده است و در امت اسلامی، روزه رمضان بر همه واجب شده است.

از رسول خدا ﷺ نقل شده است که فرمود: برای هر چیز زکاتی است و زکات بدن‌ها، روزه است.

آداب و شرایط روزه داری

﴿يَا أَيُّهَا مَعْدُودَاتُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ (بقره، ۱۸۴)

چند روزی معدود (روزه واجب شده است)، ولی هر کس از شما بیمار یا در سفر باشد پس (به همان) تعداد از روزهای دیگر (را روزه بگیرد) و بر کسانی که طاقت روزه ندارند (همچون بیماران و پیرمردان و پیرزنان)، لازم است کفاره‌ای بدهند، مسکینی را اطعام کنند و هر کس به میل خود بیشتر نیکی کند (و بیش از مقدار واجب، طعام بدهد)، برای او بهتر است. ولی اگر (آثار روزه را) بدانید (می‌فهمید که) روزه گرفتن برایتان بهتر است. (و هرگز به روزه‌خواری معذوران، غبطه نمی‌خورید).

اسلام برای هر فرد در هر شرایطی، قانون مناسب دارد. در این آیه، حکم

مسافران، بیماران و سالمندان بیان شده است. اگر انسان در شرایطی نمی‌تواند روزه بگیرد باید در ایام دیگری قضا کند تا از منافع روزه برخوردار شود. تسلیم فرمان خدا بودن، ارزش است. اگر دستور روزه گرفتن داد باید روزه گرفت و اگر حکم به افطار کرد باید روزه را شکست. در تفسیر مجمع البیان آمده است: گروهی از اصحاب پیامبر حتی در حال سفر روزه گرفته و مایل نبودند که روزه خود را بشکنند. رسول اکرم صلی الله علیه و آله آنان را گناهکار خواندند. امام صادق علیه السلام فرمودند: اگر کسی در سفر روزه بگیرد من بر جنازه‌ی او نماز نمی‌گزارم. به هر حال اگر مسافر یا مریضی روزه گرفت، روزه‌اش باطل و باید قضای آن را به جا آورد. امام صادق علیه السلام فرمودند: حتی اگر مادری نسبت به شیر کودک یا جنین نگرانی داشت، باید روزه خود را افطار نماید و این نشانه‌ی رأفت خداوند است.

افطاری

رسول خدا ﷺ فرمودند: هر کس با درآمد حلال، روزه‌داری را به غذا یا آبی افطاری دهد، فرشتگان هر ساعتی و جبرئیل در شب قدر بر او درود می‌فرستند. افطاری یک عبادت است، به شرط آنکه خالصانه و به قصد قربت باشد. «إِنَّمَا تُطْعَمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ»

افطاری اطعام مؤمنان است که به فرموده امام صادق (علیه السلام) همچون نماز شب، مایه نجات و سعادت آفرین است. «الْمُنْجِيَاتُ: إِطْعَامُ الطَّعَامِ» افطاری، به نوعی اکرام و ادخال سرور مؤمنان است. افطاری، سبب تألیف قلوب، صلہ رحم عامل کینه‌زدائی و نفاق است. افطاری، سبب آمرزش خود و خانواده و احسان و نیکی به والدین است. افطاری، وسیله دعوت و ارشاد و هدایت است. نباید هدف از دعوت و افطاری مباحثات و فخر فروشی باشد.

نباید تنها اغنیا و صاحبان جاه و مقام را دعوت کند.
 نباید سفره معصیت و گناه و تحقیر و غیبت باشد.
 نباید بی احترامی و بی ادبی و بر خورد تحقیر آمیز با مهمانان باشد.
 نباید با تکلف و تجمل و چشم و هم چشمی و حسادت باشد.
 نباید همراه زور گویی و اذیت همسر و خانواده و دیگران باشد.
 در روایتی آمده است که پاداش کسی که روزه داری را افطاری می دهد، همچون
 پاداش روزه دار است.

تدبّر در قرآن

شکایت از مهجوریت قرآن

﴿وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا﴾ (فرقان، ۳۰)
 پیامبر (در روز قیامت از روی شکایت) می گویند: پروردگارا! قوم من این قرآن را رها کردند.

«هجر»، جدایی با عمل، بدن، زبان و قلب را شامل می شود. پس رابطه میان انسان و کتاب آسمانی، باید دائمی و در تمام زمینه‌ها باشد، زیرا کلمه‌ی «هجر» در جایی به کار می‌رود که میان انسان و آن چیز رابطه باشد. بنابراین، باید تلاشی همه جانبه داشته باشیم تا قرآن را از مهجوریت در آوریم و آن را در همه‌ی ابعاد زندگی، محور علمی و عملی خود قرار دهیم تا رضایت پیامبر عزیز اسلام را جلب کنیم.

نخواندن قرآن، ترجیح غیر قرآن بر قرآن، محور قرار ندادن آن، تدبّر نکردن در آن، تعلیم ندادنش به دیگران و عمل نکردن به آن، از مصادیق مهجور کردن قرآن است. حتی کسی که قرآن را فرا گیرد؛ ولی آن را کنار گذارد و به آن نگاه نکند و تعهدی نداشته باشد، او نیز قرآن را مهجور کرده است.

این آیه، از گلایه‌ی پیامبر اسلام ﷺ سخن می‌گوید و آن حضرت چون «رحمه للعالمین» است نفرین نمی‌کند. آری در قیامت یکی از شاکیان، پیامبر اکرم ﷺ

است. بنابراین مهجوریت قرآن و گلایه‌ی پیامبر و مسئولیت ما قطعی است و تلاوت ظاهری کافی نیست، بلکه مهجوریت زدایی لازم است.

امام رضا علیه السلام فرمودند: دلیل آن که در نماز، قرآن می‌خوانیم آن است که قرآن از مهجوریت خارج شود.

در روایات آمده است: هر روز پنجاه آیه از قرآن را بخوانید و هدفتان رسیدن به آخر سوره نباشد، آرام بخوانید و دل خود را با تلاوت قرآن تکان دهید و هر گاه فتنه‌ها همچون شب تاریک به شما هجوم آورند، به قرآن پناه برید.

در اینجا اقرار بعضی بزرگان درباره‌ی مهجوریت قرآن را نقل می‌کنم:

الف) ملاصدرا رحمته الله در مقدمه تفسیر سوره واقعه می‌گوید: بسیار به مطالعه کتب حکما پرداختم تا آنجا که گمان کردم کسی هستم؛ ولی همین که کمی بصیرتم باز شد، خودم را از علوم واقعی خالی دیدم. در آخر عمر به فکر رفتم که به سراغ تدبیر در قرآن و روایات محمد و آل محمد علیهم السلام بروم. یقین کردم که کارم بی‌اساس بوده است؛ زیرا در طول عمرم به جای نور در سایه ایستاده بودم. از غصه جانم آتش گرفت و قلبم شعله کشید، تار حمت الهی دستم را گرفت و مرا با اسرار قرآن آشنا کرد و شروع به تفسیر و تدبیر در قرآن کردم، در خانه‌ی وحی را کوبیدم، درها باز شد و پرده‌ها کنار رفت و دیدم فرشتگان به من می‌گویند: «سَلَامٌ عَلَیْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوا خَالِدِينَ»

ب) فیض کاشانی رحمته الله می‌گوید: کتاب‌ها و رساله‌ها نوشتم، تحقیقاتی کردم، ولی در هیچ یک از علوم دوائی برای دردم و آبی برای عطش‌م نیافتم، بر خود ترسیدم و به سوی خدا فرار و انابه کردم تا خداوند مرا از طریق تعمق در قرآن و حدیث هدایت کرد.

ج) امام خمینی رحمته الله در گفتاری از اینکه تمام عمر خود را در راه قرآن صرف

نکرده، تأسف می خورد و به حوزه‌ها و دانشگاه‌ها سفارش می‌کند که قرآن و ابعاد گوناگون آن را در همه رشته‌ها، مقصد اعلیٰ قرار دهند تا مبادا در آخر عمر بر آیام جوانی تأسف بخورند.

ضرورت تدبّر در قرآن

«كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ» (ص، ۲۹)
 (این) کتاب مبارکی است که به سوی تو فرو فرستادیم تا در آیات آن تدبّر کنند و خردمندان پند گیرند.

سیمای قرآن در این آیه ترسیم شده است:

(الف) متن آن نوشته شده است. «کتاب»

(ب) از سرچشمه‌ی وحی و علم بی‌نهایت الهی است. «انزله»

(ج) گیرنده‌ی آن شخص معصوم است. «الیک»

(د) محتوایش پر برکت است. «مبارک»

(ه) هدف از نزول، تدبّر در آن است. «لیدبّروا»

(و) علم و آگاهی به نکات و معارف آن، مقدّمه‌ی حرکت معنوی و قرب به خداوند است. «لیتذکر»

(ز) کسانی این توفیق را خواهند داشت که خردمند باشند.

لذا تدبّر در قرآن از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا: کسی که در آیات قرآن تدبّر نکند سزاوار تحقیر الهی است. «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا»
 چنانکه از منظر قرآن عالم ربانی کسی است که سرو کارش با تحصیل و تدریس قرآن باشد. «... كُونُوا رَبَّانِيِّينَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ»

حضرت علی (علیه السلام) درباره بی کرانگی مفاهیم قرآن فرموده است:

«بِعَرَالَا يَدْرُكُ قَعْرَهُ» قرآن، دریایی است که ته آن درک نمی شود.

معمولاً در نوع سخنان و نوشته‌های افراد بشر در درازمدت تغییر، تکامل و تضاد پیش می آید. اما این که قرآن در طول ۲۳ سال نزول، در شرایط گوناگون جنگ و صلح، غربت و شهرت، قوت و ضعف و در فراز و نشیب‌های زمان آن هم از زبان شخصی درس نخوانده، بدون هیچگونه اختلاف و تناقض بیان شده، دلیل آن است که کلام خداوند است، نه آموخته‌ای از بشر. لذا قرآن هشدار می دهد:

«أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» (نساء، ۸۲)
چرا در معانی قرآن تدبیر نمی کنند؟ در حالی که اگر این قرآن، از طرف غیر خدا بود قطعاً اختلاف‌های بسیاری در آن می یافتند.

فرمان تدبیر در قرآن برای همه و در هر عصر و نسلی، رمز آن است که هر اندیشمندی هر زمان، به نکته‌ای خواهد رسید.

با کمی دقت در آیه، می توان نکات زیبایی را استفاده کرد، از جمله:

۱. اندیشه نکردن در قرآن، مورد توبیخ و سرزنش خداوند است.

۲. تدبیر در قرآن داروی شفابخش نفاق است.

۳. راه گرایش به اسلام و قرآن، اندیشه و تدبیر است نه تقلید.

۴. قرآن همه را به تدبیر فراخوانده است و فهم انسان به درک معارف آن می رسد.

۵. پندار و وجود تضاد و اختلاف در قرآن، نتیجه‌ی نگرش سطحی و عدم تدبیر و دقت است.

۶. یکدستی و عدم اختلاف در آیات نشان آن است که سرچشمه‌ی آن، وجودی تغییر ناپذیر است. زیرا هر چه از طرف خداست حق و ثابت و دور از تضاد و پراکندگی و تناقض است.

امتیازات قرآن

کتابی مبارک

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ﴾ (دخان، ۳)
 ما قرآن را در شبی مبارک و فرخنده نازل کردیم، ما همواره انداز کننده بودیم.

قرآن از همه جهت مبارک است:

(الف) از جهت نازل کننده. ﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ﴾

(ب) از جهت مکان نزول. ﴿بِئَكَّةَ مُبَارَكًا﴾

(ج) از جهت زمان نزول. ﴿فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ﴾

(د) از جهت متن و محتوا. ﴿كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ﴾

کتابی با کرامت

﴿إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ. فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ. لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ. تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ﴾
(واقعه، ۷۷، ۸۰)

همانا آن قرآن کریم است که در کتاب محفوظی جای دارد. جز پاکیزگان به آن دست نزنند. فرو آمده از سوی پروردگار جهانیان است.

در قرآن، خدا و آنچه مربوط به اوست «کریم» توصیف شده:

۱. خداوند، کریم است. «مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ»

۲. قرآن، کریم است. «أَنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ»

۳. رسول خدا، کریم است. «وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ»

۴. واسطه نزول وحی (جبرئیل)، کریم است. «أَنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ»

انسان نیز به عنوان برترین مخلوق الهی، مورد کرامت است. «وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ»
حضرت علی علیه السلام در خطبه ۱۵۲ نهج البلاغه، اهل بیت علیهم السلام را «کرائم القرآن» می نامند.
آری قرآن، کلید کرامت و عزت فرد و جامعه است. نگاه به آن، تلاوت و حفظ آن، تدبیر در آن و پندگیری از آن، مایه رشد و کرامت انسان است. «أَنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ»

گوشه‌ای از امتیازات قرآن این معجزه‌ی جاودان الهی در ذیل تفسیر آیه ۳۸ سوره یونس در تفسیر نور چنین بیان شده است:

۱. گنجاندن معارفی بلند در کلماتی کوتاه: مثلاً در مورد زن و مرد تعبیر می کند،
«هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ»، زنان لباس شما و شما لباس آنها هستید. برای
بیان سستی قدرت‌های غیر الهی، آن‌ها را به خانه‌ی عنکبوت تشبیه می کند. یا
این که از آفریدن یک پشه آنان را ناتوان می داند. «لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا»

۲. شیرینی کلام و نفوذ: اگر هزار بار هم خوانده شود، کهنه نمی شود، بلکه هر بار نکته‌ای به دست می آید.

۳. آهنگ و موسیقی کلام: طنین و آهنگ کلمات آن، مخصوص است و اگر آیه‌ای از قرآن در میان سخنان هر عرب زبان، یا در میان روایات باشد، مشخص است.
۴. جامعیت قرآن: از برهان تا مَثَل، از دنیا تا آخرت و نیز مسائل خانوادگی، حقوقی، سیاسی، نظامی، اخلاقی، تاریخی و... را دربر دارد.
۵. واقع‌گرایی: محتوای آن مبتنی بر حدس و گمان نیست. حتی داستان‌هایش مستند و واقعی است.
۶. همه‌گیر و جهانی: مردم در هر سطح و هر کجا باشند، از آن بهره‌می‌برند و قرآن به صورت کتاب تخصصی نیست.
۷. ابدی و جاودانه: هر چه از عمر بشر و علوم می‌گذرد، اسرار بیشتری از قرآن کشف می‌شود.
۸. معجزه‌ای در دست: این معجزه در دست همه است و از نوع سخن و کلمه است که در اختیار همه است.
۹. هم‌کتاب موعظه و هم‌کتاب دستور و قانون است.
۱۰. از فردی درس نخوانده و منطقه‌ای محروم از سواد است.
۱۱. چیزی به آن افزوده یا از آن کاسته نشده و مصون از تحریف است.
۱۲. مایه شفا و رحمت است. طبیب این دارو، هم ما را می‌شناسد، هم دوستانمان دارد و هم نتیجه نسخه‌اش ابدی است و نظیری ندارد.

اعجاز قرآن

﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاَدْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ (هود، ۱۲)

یا اینکه می گویند: (او) قرآن را از پیش خود بافته و ساخته است!

بگو: اگر راست می گویند، شما هم ده سوره مثل این از پیش خود ساخته‌ها، بیاورید و (برای این کار) هر کس از غیر خدا را که می خواهید (نیز به کمک) دعوت کنید. قرآن، تنها از نظر فصاحت و بلاغت معجزه نیست، بلکه از نظر معارف، مواضع، براهین، اخبار غیبی و قوانین نیز معجزه است، زیرا جمله‌ی «وَادْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُمْ» دعوت از همه‌ی مردم است، نه فقط عرب‌هایی که فصاحت و بلاغت قرآن را می فهمند، چنانکه در آیه‌ی دیگری نیز می فرماید: «قُلْ لئن اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا» اگر تمام انس و جن جمع شوند نمی توانند مثل قرآن را بیاورند.

جهت اعجاز قرآن بسیار است: حلاوت و شیرینی الفاظ آن در قرائت، یکنواخت بودن محتوای آن با آنکه در مدّت ۲۳ سال نازل شده است، بیان علمی که تا آن زمان خبری از آن‌ها نبود، پیشگویی اموری که بعداً به وقوع پیوست، اخبار از تاریخ اقوام گذشته که نشانی از آن‌ها باقی نمانده است، بیان قوانینی جامع و کامل در همه‌ی ابعاد فردی و اجتماعی زندگی انسان، دور ماندن از هر گونه تحریف، تغییر، کهنه شدن و به فراموشی سپرده شدن در طول قرن‌های متمادی.

با این همه تخفیف و آن همه تحریک، باز هم بشر عاجز است. قرآن در یکجا می‌فرماید: مثل ده سوره قرآن بیاورید (همین آیه)، جای دیگر باز هم تخفیف داده و می‌فرماید: یک سوره مثل قرآن بیاورید. «فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ». علاوه بر این تخفیف‌ها، انواع تحریک‌ها را نیز بکار برده است. یکجایی فرماید: اگر جن وانس پشت به پشت هم دهند، نمی‌توانند. یکجایی فرماید: از همه‌ی مغزهای کره‌ی زمین دعوت کنید، اما هرگز نمی‌توانید که مثل قرآن بیاورید.

تاریخ نیز ثابت کرده است که دشمنانی که جنگ‌های بسیاری علیه اسلام به راه انداخته‌اند، توطئه‌ها چیده‌اند، اما هرگز نتوانستند حتی یک سوره مثل قرآن بیاورند، آیا معجزه غیر از این است؟

امتیاز داستان‌های قرآن

﴿نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغَافِلِينَ﴾ (یوسف، ۳)

ما با این قرآن که به تو وحی کردیم بهترین داستان را بر تو بازگو می‌کنیم، در حالی که تو پیش از آن، از بی‌خبران بودی.

امتیاز داستان‌های قرآن با سایر داستان‌ها:

۱. قصه‌گو خداوند است. «نَحْنُ نَقُصُّ»
۲. هدفدار است. «نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ»
۳. حق است، نه خیال. «نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ»
۴. بر اساس علم است، نه گمان. «فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ»
۵. وسیله تفکر است، نه تخریر. «فَأَقْصُصْ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ»
۶. وسیله عبرت است، نه سرگرمی. «لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةً»

انواع قاریان قرآن

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (اعراف، ۲۰۴)

و هرگاه قرآن خوانده شود، به آن گوش دهید و ساکت شوید (تا بشنوید)، باشد که مورد رحمت قرار گیرید.

امام باقر (علیه السلام) فرمودند: قاریان قرآن سه گروه می‌باشند:

گروهی قرآن را وسیله‌ی کسب و کار و معاش خود دانسته و بر مردم تحمیل می‌شوند، گروهی که تنها قرآن را به زبان دارند و در عمل، احکامش را رعایت نمی‌کنند و گروهی که قرآن را تلاوت کرده و دوی درد خود می‌دانند و همواره با قرآن مأنوسند، خداوند به واسطه‌ی این افراد عذاب را دفع کرده و به خاطر آنان باران نازل می‌کند و اینان افراد بسیار نادر هستند.

مسابقه ضیافت

■ سوالات از متن موجود طرح شده است و افراد بالای ۱۲ سال می توانند در این مسابقه شرکت نمایند.

■ برای شرکت در مسابقات فرهنگی، به روش های زیر می توانید اقدام کنید:

۱. برای شرکت در مسابقه از طریق پیامک کافی است شماره ی گزینه های صحیح سوالات را به صورت یک عدد پنج رقمی از چپ به راست، پس از ذکر نام مسابقه، به همراه نام و نام خانوادگی، به سامانه ی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲ پیامک نمایید.

مثال: ضیافت ۱۳۴۲۱ علی رضایی

۲. شرکت کنندگان گرامی می توانند در طول شبانه روز با مراجعه به دفاتر راهنمای زائر مستقر در حرم مطهر، پاسخنانه رادر صندوق های مسابقات فرهنگی ببینند.

■ هر فرد فقط یک بار می تواند در مسابقه شرکت نماید.

■ آخرین مهلت شرکت در مسابقه پایان ماه مبارک رمضان می باشد.

■ قرعه کشی به صورت روزانه انجام می شود و نتیجه قرعه کشی از طریق همین سامانه، به اطلاع برندگان خواهد رسید.

■ تذکر: مطالب، نظرات و پیشنهادهای خود را در پیامک جداگانه ای ارسال نمایید.

■ تلفن تماس: ۰۵۱-۳۲۰۰۲۵۶۹

سؤال اول: کدام گزینه درباره اهمیت و فضایل ماه مبارک رمضان درست

است؟

۱. ماه برکت، رحمت و آمرزش است.
۲. در آن، نفَس‌ها ثواب تسبیح دارد و دعاها مستجاب است.
۳. تلاوت یک آیه در این ماه، همچون تلاوت تمام قرآن در ماه‌های دیگر است.
۴. همه گزینه‌ها

سؤال دوم: خداوند متعال در کدام آیه به روزه امر فرموده‌اند؟

۱. سوره مبارکه بقره، آیه ۱۸۳
۲. سوره مبارکه آل عمران، آیه ۸
۳. سوره مبارکه حجرات، آیه ۲
۴. سوره مبارکه مریم، آیه ۶۰

سؤال سوم: براساس روایات، تلاوت چند آیه از قرآن کریم در هرروز سفارش

شده است؟

۱. ۱۰ آیه
۲. ۴۰ آیه
۳. ۵۰ آیه
۴. ۲۰ آیه

سؤال چهارم: عبارت قرآنی «تَقصَّ علیک من أنباء الرّسل ما نثبت به فؤادک»، به کدام امتیاز داستان‌های قرآنی اشاره دارد؟

۱. علم‌گرایی
۲. هدف‌داری
۳. حقیقت‌جویی
۴. عبرت‌آموزی

سؤال پنجم: کدام گزینه بیان‌گر ضرورت تدبّر در قرآن است؟

۱. از سرچشمه‌ی وحی و علم بی‌نهایت الهی است.
۲. گیرنده‌ی آن شخص معصوم است.
۳. هدف از نزول، تدبّر در آن است.
۴. همه موارد.

مشخصات

نام و نام خانوادگی: .....

نام پدر: ..... تحصیلات: .....

استان: ..... شهر: .....

تلفن ثابت با کد شهر: .....

شماره همراه: .....

پاسخ نامه مسابقه فرهنگی ضیافت

۴	۳	۲	۱	
				سوال اول
				سوال دوم
				سوال سوم
				سوال چهارم
				سوال پنجم